

Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Tutum ve Bakış Açılarının Başarı Faktörleriyle İlişkileri

İpek Yaylalı¹

ÖZET

Bu çalışmada İstanbul Medipol Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi lisans öğrencilerinin muhasebe dersine ilişkin tutum ve bakış açılarının başarı faktörlerini nasıl etkilediği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin muhasebe dersine olan tutum ve bakış açılarının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği de tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, İstanbul Medipol Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Yönetim Bilişim Sistemleri, İnsan Kaynakları Yönetimi, Havacılık Yönetimi ve Bankacılık ve Sigortacılık programlarında öğrenim gören 399 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Elde edilen anket verileri SPSS 22 programında analize tabi tutulmuştur. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin, üniversite müfredatı kapsamında bulunan muhasebe dersine yönelik tutumlarının başarı faktörü üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda bakış açılarının öğrencilerin başarı faktörleri üzerinde anlamlı ve pozitif yönde bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Gruplar arası fark testlerinin analiz sonuçları, mezun olunan lise türüne göre muhasebe dersine yönelik isteksizlik değişkeninin farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler, Muhasebe Mesleğine Tutum ve Bakış, Başarı Faktörü, İstanbul Medipol Üniversitesi.

The Relationship Between University Students' Attitudes And Perspectives Towards Accounting Courses And Success Factors

ABSTRACT

This study aims to determine how the attitudes and perspectives of undergraduate students at Istanbul Medipol University's Faculty of Business and Management Sciences towards accounting courses are influenced by success factors. Additionally, the study attempts to determine whether students' attitudes and perspectives towards accounting courses vary according to demographic characteristics. The survey method was employed in the research. The survey was conducted on 399 students enrolled in the Management Information Systems, Human Resources Management, Aviation Management, and Banking and Insurance programs at Istanbul Medipol University's Faculty of Business and Management Sciences. The survey data obtained were analyzed using the SPSS 22 program. According to the analysis results, it was found that students' attitudes towards

¹ ipek.yaylali@medipol.edu.tr, Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, ORCID: 0000-0001-7171-7752

(Makale Gönderim Tarihi: 19.04.2024 / Yayın Tarihi:30.09.2024)

Doi Number: [10.18026/cbayarsos.1470800](https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1470800)

Makale Türü: Araştırma Makalesi

accounting courses within the university curriculum have a significant impact on the success factor. At the same time, it was revealed that their perspectives have a significant and positive effect on students' success factors. The analysis results of intergroup difference tests showed that reluctance towards accounting courses varied according to the type of high school graduated from

Keywords: Accounting Education, Students in Accounting Education, Attitudes and Perspectives towards the Accounting Profession, Success Factor, Istanbul Medipol University.

1. GİRİŞ

Küreselleşme ve teknolojiye yaşanan değişimler her alanda olduğu gibi eğitim alanında da hızlıca etkisini göstermiştir. Eğitim alanında yaşanan değişimler muhasebe eğitimini değiştirmiş ve teknolojiye daha uygun hale getirmiştir. Diğer bir ifadeyle eğitimde yaşanan değişimler muhasebenin ve muhasebe eğitiminin içeriği değiştirmiştir. Dolayısıyla günümüz koşullarına uyum sağlamak adına muhasebe uygulayıcıların muhasebe mesleğini doğru ve eksiksiz yapabilmeleri için öğrenim hayatında aldıkları eğitim büyük önem arz etmektedir.

Ekonominin temel taşlarını oluşturan işletmelerin hem devlete hem topluma faydalı olması açısından sürekliliği önemlidir. Dolayısıyla sürekliliğin sağlanması ve faaliyetlerin etkin yönetilmesi güvenilir, doğru ve nitelikli bilgiye olan gereksinimi artırmıştır. Muhasebe mesleği, istihdamın sağlanmasında önemli bir konumdadır. Muhasebe mesleği piyasada iş olanağı fazla olan meslektir. Bu mesleğin en iyi şekilde icra edilebilmesi için kişilerin eğitim yönünden donanımlı olması önemlidir.

Muhasebe, iş yaşamında işletme süreç ve faaliyetlerin yönetilmesi kapsamında kritik bir öneme sahip olup, mali durumun kaydedilmesi, değerlendirilmesi, yorumlanması, sınıflandırılması, vergiye etki eden önemli verilerin eksiksiz düzenlenmesi gibi birçok önemli karar sürecine gerekli doğru bilgileri sağlamada önemli yer edinmektedir. Muhasebe işlemlerinde tüm süreçler bilgisayarlar ortaya çıkmadan önce el ile yapılmaktaydı (Toshniwal, 2016). Muhasebe işlemleri, işletme faaliyetlerin doğru yönetilmesine değer katan, sonuçları analiz edebilen ve bunları düzenli olarak değerlendiren süreçleri kapsamaktadır. Bu nedenle muhasebe işlemleri, şirketlerin finansal dili olarak görülmektedir (Fidan, 2019).

Muhasebe işlemleri, güvenilir şekilde oluşturulmadan faaliyetlerde verimliliğin sağlanması mümkün değildir. Günümüz koşullarında alanında donanımlı ve tecrübeli kişilere gereksinim artmaktadır. Dolayısıyla dinç ve enerjik bir nüfusa haiz ülkemizde işletmelerin beklentilerini karşılamak için mesleki bilgiye sahip kişilerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrencilerin meslek seçimini etkileyen unsurlar kritik bir öneme sahiptir (Binici & Arı, 2004). Meslek seçimi kişilerin geleceğini etkilemede önem taşımaktadır. Bu bakımdan kişilerin meslek seçimi ile ilgili alacağı kararlarda dikkat etmesi gereken en önemli unsur mesleğin kendisini maddi ve manevi olarak beklentilerini karşılayıp karşılamadığı faktörüdür (Erduru, Deran, & Çelik, 2017). Dolayısıyla kişilerin meslek

seçiminde kişisel özellikler ve yetenekler göz ardı edilmemelidir (Yıldırım, Güngör, & Kocamış, 2018).

Küreselleşme, teknolojik değişimler ve karmaşık işletme faaliyetleri, muhasebe mesleğinin önemini giderek artırmıştır. Bu artış hem mesleği yapanların birçok konuda daha nitelikli olmalarını hem de muhasebe meslek eğitimini ve mesleği tercih edeceklerin bilgi ve becerilerini artırarak muhasebe mesleğini doğru şekilde icra etmeleri ihtiyacını ortaya çıkartmıştır (Apalı, Ertürk, & Acun, 2019). Muhasebe mesleği, geçmişe yönelik doğru ve güvenilir bilgiler aktarmasının yanında, doğru verilerle geleceğe yönelik faaliyetlerle ilgili stratejilerin oluşturulmasında ve etkili kararlar alma sürecinde yol gösterici bir konumdadır (Ekşi, Özçalıcı, & Büyükkonuklu, 2011).Muhasebe alanında yapılan hata ve hileler işletmelerin sürdürülebilirliğine etki etmektedir. Özellikle 2001 yılında yaşanan Enron vb. muhasebe skandalları bunun en iyi örneğidir.

Gelişen teknoloji değişimleriyle birlikte son zamanlarda literatür kaynaklarında muhasebe içeriğini, öğrencileri bu mesleğe hazırlamak ve onların istihdam şanslarını artırmak, bilgi, beceri ve yeteneklerini daha fazla artırmak adına değiştirme ihtiyacının olduğu ifade edilebilir (Osgerby, Marriott, & Gee, 2018). Dolayısıyla, günümüz koşullarında işletmelerin hayatta kalabilmesi için nitelikli ve donanımlı iş gücüne sahip kişilere gereksinim duymaktadır. Bu bakımdan devamlı gelişen ekonomik şartlar kapsamında işletmelerin devamlılığı için üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin geliştirilmesi ve güncellenmesi gerektiği yönündedir. Muhasebe alanında en yaygın problem, müfredat eksikliğinden kaynaklanmaktadır (Çelenk, Atmaca, & Horasan, 2010). Üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin sürekli değişen mevzuatta göre şekillenmesi kişilerde eğitimin kalitesini artıracaktır. Öğrencilere muhasebe eğitiminde verilen ödevler ya da fazla ders yükü muhasebe mesleğinin geliştirilmesinde etkin bir araç olmamakla birlikte kişileri ezbere sürüklemekte ya da muhasebe eğitiminden uzaklaştırmaktadır. İş dünyası artık gelişen teknoloji karşısında bilgili, dikkatli ve analitik düşünen kişilere ihtiyaç duymaktadır.

Eğitim gören öğrencilere iş hayatında hangi alanlarda çalışabileceği gibi konularda mesleki bilgilerin aktarılması ve öğrencinin geleceğine yönelik doğru planlamaların yapılması, belirsizliklerin giderilmesi adına bir yol haritasının oluşturulması ve bu yönde gerekli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Söz konusu bu durum hem muhasebe eğitimini hem de muhasebe mesleğinin daha nitelikli hale gelmesine olanak sağlayacaktır. Bu tür süreçlerin etkin yönetiminde öğretim elemanlarının desteği büyük önem taşımaktadır (Karasioğlu & Duman, 2011).

Çalışmanın amacı, lisans bölümünde muhasebe dersini alan öğrencilerin hem tutum hem de bakış açılarının başarı faktörlerini nasıl ve ne yönde etkilediğini tespit etmektir. Ulusal ve uluslararası literatürde muhasebe eğitimini alan öğrencilerin derse yönelik tutumları, bakış açıları ve mesleği seçmelerine etki eden faktörleri inceleyen sayısız çalışmalar yer almaktadır. Diğer çalışmalarda olduğu gibi benzer bir konu ele alınmakla olup, araştırma kapsamında öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin tutum ve bakış açılarının demografik

özelliklerine ve muhasebe dersine yönelik başarı faktörlerine ne derece etki ettiği diğer çalışmalardan farklı bir örneklem kapsamında değerlendirilerek sonuçlar analiz edilmiştir. Araştırma bu örneklem ile literatüre katkı sağlanması yönündedir. Çalışmada öncelikle muhasebe eğitiminin önemine ve gerekliliğine değinilmiştir. Literatür çalışmalarında üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutum, bakış açıları, kaygı, öğrenme kaygısı ve öğrenmeye ilişkin davranışlar, mesleği seçme niyeti vb. konular ele alınmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin derse yönelik hem tutum hem de bakış açılarının birlikte olması halinde başarı faktörlerini nasıl etkilediğine yönelik çalışmanın olmadığı keşfedilerek çalışma planlanmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde muhasebe dersine yönelik kavramsal çerçeve taraması yapılmıştır. İkinci bölümde demografik özelliklerle ilgili bilgiler ve öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutumları “isteksizlik-sıkıcılık”, “beklenti”, “gerekliklik” ile bakış açılarının öğrencilerin muhasebe dersindeki başarı faktörünü nasıl etkilediğine yönelik yargılar bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise bulgular ve sonuçlar yer almaktadır.

2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Üniversite öğrencilerin muhasebe meslek mensubu olmasını etki eden temel unsur ve muhasebe mesleğinde çalışma isteğini belirleyen faktörlere ilişkin uluslararası ve ulusal literatürde sayısız çalışmalar yapılmış olup bu çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir:

Kara (2022), çalışmasında meslek yüksekokulu öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili görüşleri, düşünceleri ve bu düşüncelerin demografik özelliklere göre değişip değişmediğini ölçmek üzere 107 öğrenci üzerinde anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda yaşın, cinsiyetin, eğitim görülen bölümün, muhasebe alanında çalışan yakın tanıdığı, mezun olunan lise türünün ve unvanın mesleği belirlemede sayısal olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Oral (2022), çalışmasında İnönü Üniversitesi işletme bölümünde öğrenim gören 118 öğrenci üzerinde muhasebe mesleğini seçme tercihleri ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin tespiti için anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin genel olarak bu sektörde çalışmak istedikleri ayrıca seçimleri etkileyen unsurların üç kategoride birleştiği gözlemlenmiştir. Çalışmada aynı zamanda, muhasebe mesleğini tercih eden kişilerin özel büro ve kamuda denetçi olarak çalışma isteğinde oldukları saptanmıştır.

Sönmez ve Altınışık (2021), çalışmalarında finans ve muhasebe eğitimi alan 262 lisans öğrencisi üzerinde anket çalışması yapmışlardır. Araştırma sonucunda, genel olarak muhasebe mesleğine sıcak baktıkları ve bu durumun mesleğe karşı tutumunu istatistiki açıdan olumlu şekilde değiştirdiği sonucuna varmışlardır.

Amaning vd. (2020), araştırmalarında Gana Üniversitesinde muhasebe dersi gören son sınıf öğrencileri üzerinde kariyer planlarını araştırmak üzere 231 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin kariyer planları ile gelecek planları arasında pozitif ilişki olduğu, bu pozitif düşüncenin kariyer planlarını üzerinde etkili

olduğu sonucuna varmışlardır. Aynı zamanda öğrencilerin mesleki sınavlara ilişkin algılarının kariyer planlarını etkilediği gözlemlenmiştir.

Yücenurşen (2020), çalışmasında bir devlet üniversitesi meslek yüksekokulunda 179 kişi üzerinde muhasebe mesleğinde kariyer yapma niyetlerini incelemek üzere anket çalışması yapmıştır. Araştırma sonucunda, davranış ve kişisel ölçülerin kariyer yapma beklentilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Apak (2020), çalışmasında muhasebe mesleğini tercih etmelerinde ya da etmemelerinde etkili olan motivasyonların tespiti için Aksaray üniversitesi önlisans muhasebe ve vergi uygulamaları bölümü öğrencilerine anket yöntemi uygulamıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin %72,6'sının muhasebe kariyeri yapmayı istediği, kariyer yapmak istemeyen öğrencilerin ise “yaşam tarzına uymama, sayısal olma, ilgi çekici olmama ve “sosyalleşmeyi engelleme” şeklinde olduğu belirtilmiştir.

Aksu ve Oral (2017), çalışmalarında İnönü Üniversitesi İİBF Ekonometri ve İktisat Bölümünde Genel Muhasebe I dersini alan 166 lisans öğrencisine muhasebe dersine yönelik algı ve başarı durumlarını ölçmek için araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik genel olarak olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Kandemir vd., (2016), çalışmalarında muhasebe eğitime olan bakış açılarını tespit etmek üzere Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokullarında 272 öğrenciye anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin genelde pozitif baktığı, işletme bölümü öğrencilerine kıyasla muhasebe eğitime daha ilgili olduğu ve muhasebe eğitime karşı tutumlarının ise öğretim elemanlarına bağlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Özbek (2015), çalışmasında muhasebe algısını tespit etmek üzere farklı eğitim programlarında öğrenim gören 102 öğrenciye anket uygulamıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin muhasebe dersine karşı istekli ve muhasebe dersinin gerekliliğinin farkında oldukları tespit edilmiştir.

Zamanianfar ve Monasojdehee (2014), çalışmalarında İran'da mezun öğrencilere muhasebe derslerinin etkinliği ölçmek üzere yeminli mali müşavirlere anket uygulamışlardır. Çalışma sonucunda, mezun olan öğrencilerin muhasebe bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve mesleği icra etmede iyi durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca, öğrencilerin şirketler muhasebesi, finansal tablolar analizi ve genel muhasebeye gereken önemi vermeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Góis ve Brás (2013), çalışmalarında yüksek lisans öğrencilerinin dönem başı ve dönem sonu muhasebe algılarını ölçmek üzere araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin dönem başında muhasebe dersine yönelik algılarının yüksek olduğu, dönem sonunda ise algılarının düştüğü gözlemlenmiştir.

Odia ve Ogiedu (2013), çalışmalarında muhasebe dersi alan öğrencilerin mesleki kariyer seçimlerini etkileyen faktörleri analiz etmişlerdir. Araştırma sonucunda, mesleki kariyer seçimlerini etkileyen faktörlerin başında yüksek ücret beklentisi ve iş olanağının fazla olduğu belirtilmiştir. Çalışmada ayrıca, kız öğrencilerin muhasebe mesleğindeki kariyer beklentilerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Chen vd., (2013), Tayvan'da farklı üniversitelerde öğrenim gören 422 öğrenci üzerinde muhasebe dersinde öğrenme kaygısı ve öğrenmeye ilişkin davranışları araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, kaygı bakımından ruhsal öğrenme, davranış bakımından öğrenme arzusu arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda, öğrenme kaygısı ile öğrenme tutumları arasında da bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Benzer şekilde McDowall ve Jackling (2010), çalışmalarında Avusturyalı ve yabancı öğrenciler olmak üzere toplam 225 öğrenci üzerinde muhasebe ve mesleği seçmede temel faktörleri belirlemek üzere araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, muhasebe mesleğine karşı tutumlarının olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Ancak Avusturyalı ve yabancı öğrenciler arasında muhasebeye karşı ilgi ve muhasebe mesleğine yönelik algı düzeyleri arasında önemli farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Byrne ve Willis (2005), çalışmalarında İrlanda'da muhasebe eğitimi alan öğrencilerin mesleki düşüncelerini ölçmek üzere çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda, muhasebe mesleğinin sıkıcı ve katı kuralları olan bir meslek olarak gördükleri gözlemlenmiştir.

Geiger ve Ogilby (2000), çalışmalarında muhasebeye giriş dersinin dönem başı ve dönem sonundaki algılarında bir farklılık olup olmadığını ölçmek üzere 331 öğrenci üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin dönem başında muhasebeye giriş dersine karşı olumlu oldukları, dönem sonunda ise olumlu tutumun azaldığı tespit edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmada muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik tutum ve bakış açılarının başarı faktörlerine etkisi değerlendirmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında İstanbul Medipol Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi'nde 2023-2024 Eğitim ve Öğretim Döneminde Yönetim Bilişim Sistemleri, İnsan Kaynakları Yönetimi, Havaçılık Yönetimi ve Bankacılık ve Sigortacılık programlarında öğrenim gören 635 öğrenci çalışmada örneklem olarak seçilmiştir.

Anketin uygulanması için gerekli etik izinler alınarak Google form üzerinden evrenin tümüne ulaştırılmaya çalışılmıştır. Anket soru formları toplam 401 öğrenci tarafından yanıtlanmıştır. Yapılan değerlendirmelerde eksik ve hatalı doldurulmuş sorular elenerek ana kütleli temsil eden öğrenci sayısı 399 olarak tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 (Statistical Package For Social Sciences) istatistiksel paket programı aracılığı ile bilgisayar ortamında; Regresyon, Korelasyon, Anova ve Frekans testleri uygulanmıştır.

Öğrencilerin muhasebe derslerine ilişkin tutum ve bakış açılarının başarı faktörlerini ne yönde etkilediğini değerlendirmek amacıyla anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu; tutum faktörlerinin 3 alt boyutu için Ertuğrul ve Özdemir (2014), Çoşgun, (2013), Uzun, (2018), Kozache (2020), bakış açıları faktörleri için Onat ve Akın (2016), başarı faktörleri ölçeği için de Kızıl vd. (2015), Demir ve Çam (2006) tarafından yapılan çalışmalardan uyarlanarak hazırlanmıştır. Hazırlanan anket İstanbul Medipol Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi'nde okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Anket formunda 87 adet önerme bulunmaktadır. Önermeler için Beş 'li (5) likert ölçeği kullanılmıştır. Demografik özelliklerinin tespitine yönelik ise 5 adet soru yöneltilmiştir. Tutum faktörlerinin ölçümü 3 alt boyuta ayrılmış olup "İsteksizlik-Sıkıcılık" boyutunda 22 adet, "Beklenti" boyutunda 20 adet, "Gerekliklik" boyutunda ise 6 adet soru hazırlanarak toplam 48 adet soru yöneltilmiştir. Bakış açıları faktörünün tespiti için 11 adet soru, başarı faktörlerinin ölçümüne yönelik ise 28 adet soru oluşturulmuştur. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve gruplar arasındaki farkı belirlemek için "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için "Pearson Korelasyon" ve değişkenler arası regresyon analizi uygulanmıştır.

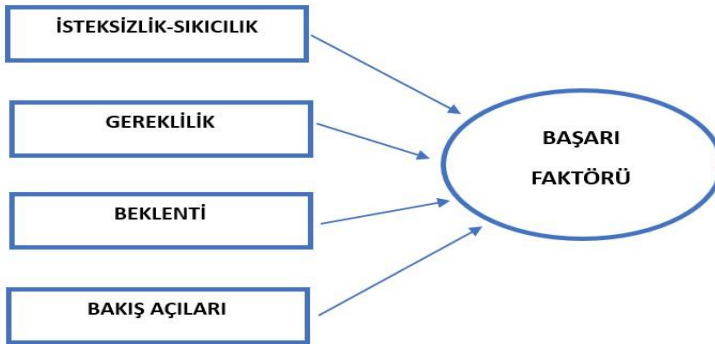
Araştırmanın Etik İzinleri

"Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Tutum ve Bakış Açılarının Başarı Faktörlerine Etkileri Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışmanın İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler etik kurulu raporunda olumsuz bir durum tespit edilmemiştir. Etik Kurulu kararı tarih ve sayısı: 06.03.2024- 17059 olarak izin alınmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma kapsamında önerilen model Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1: Araştırma Model

Çalışmada öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutum ve bakış açılarının başarı faktörlerine olan etkisini değerlendirmek üzere 5 adet hipotez geliştirilmiştir. İlgili hipotezler şöyledir:

H1: Muhasebe öğrencilerinin tutumlarının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

H1a: Muhasebe öğrencilerinin isteksizliğinin başarı faktörleri üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

H1b: Muhasebe öğrencilerinin gereklilik algısının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

H1c: Muhasebe öğrencilerinin beklentilerinin başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

H2: Muhasebe öğrencilerinin bakış açılarının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Çalışmada elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.1. Demografik Frekans Analizleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin; demografik özellikleri olan cinsiyet, yaş, öğrenim görülen bölüm, mezun olunan lise türü, muhasebe mesleğine devam isteğine yönelik sorulara verilen yanıtların dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar frekans ve yüzde olarak belirtilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Sınıflandırma	Frekans Dağılımı	%
Cinsiyet	Kadın	208	52,1
	Erkek	189	47,4
	Toplam	397	99,5
Yaş	20 yaş altı	218	54,6
	20-22 yaş arası	123	30,8
	22 yaş üstü	56	14,0
	Toplam	397	99,5
Bölüm	Bankacılık ve Sigortacılık Programı	112	28,1
	Yönetim Bilişim Sistemleri Programı	156	39,1
	Havacılık Yönetimi Programı	86	21,6
	İnsan Kaynakları Yönetimi Programı	42	10,5
	Toplam	396	99,2
Mezun Olunan Lise Türü	Ticaret Meslek Lisesi	17	4,3
	Düz Lise	43	10,8
	Anadolu Lisesi	183	45,9

	Diğer	145	36,3
	Toplam	388	97,2
Muhasebe Mesleğine Devam İsteği	Kesinlikle Düşünmüyorum	62	15,5
	Düşünmüyorum	93	23,3
	Kararsızım	106	26,6
	Düşünüyorum	79	19,8
	Kesinlikle Düşünüyorum	46	11,5
	Toplam	386	96,7

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı %52,1'i kadın, %47,4'ü ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Muhasebe dersi alan öğrencilerin genel olarak yaş ortalamasının % 54,6'sının 20 yaş ve altı olduğu görülmektedir. Bölümlere göre muhasebe dersi değerlendirildiğinde; Bankacılık ve Sigortacılık Programı %28,1, Yönetim Bilişim Sistemleri Programı % 39,1, Havacılık Yönetimi Programı % 21,6 ve İnsan Kaynakları Yönetimi Programı ise %10,5 olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe dersi alan öğrencilerin mezun olunan lise türünde %45,9'unun Anadolu lisesinden mezun olduğu görülmektedir. Muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine devam etme isteğinde ise %26,6'sının kararsız olduğu ve bu orana yakın %23,3'nün ise düşünmediği ortaya çıkmıştır. Muhasebe mesleğine devam etme isteğinin düşük olmasında temel neden muhasebe dersi ile ilgili lise döneminde gerekli eğitimin alınmadığı yönündedir.

4.2. Fark Testleri

Tek Yönlü Varyans Anova Analizi Bulguları

Tablo 2: Anova Analizi

ANOVA					
İS	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	26.716	3	8.905	14.942	.000
Within Groups	210.982	354	.596		
Total	237.698	357			

Araştırmanın değişkenlerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre sadece isteksizlik ve mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre isteksizlik boyutu mezun olunan lise türüne göre farklılık göstermektedir. Analiz sonucuna göre tek yönlü varyans analizinin F değeri 14,942 ve buna karşılık gelen p değeri 0,000 bulunmuştur. Tuckey ve Scheffe testlerinin sonuçları incelendiğinde her iki test sonucunun da benzer olduğu ortaya çıkmıştır. Analiz sonuçlarına göre Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ile Düz lise mezunu öğrencilerin isteksizlik seviyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Tanımlayıcı istatistik tablosuna göre Anadolu Lisesi mezunu öğrencilerin İsteksizlik seviyeleri Düz Lise mezunu öğrencilere göre daha yüksektir. Bu doğrultuda istatistiksel açıdan 0,05 anlamlılık düzeyinde hipotez desteklenmiştir.

($\mu_{\text{anadolulisesi}}=2,9487$; $\mu_{\text{düzlise}}=2,4017$)

H3: Gruplardan en az bir tanesinin ortalaması diğerlerinden farklıdır.

H3a: Mezun olunan lise türüne göre İsteksizlik değişkeni farklılık gösterir.

4.3. Ölçek Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri

Cronbach's Alfa katsayısı yöntemi, ölçeklerin güvenilirliğinin analiz edilmesinde kullanılan en yaygın yöntemdir (Alpar, 2020). Bu katsayının güvenilirlik aralığı ise şu şekildedir (Kurtlar & Yıldız, 2020):

“0,00-0,39 aralığında test güvenilir değildir”,

“0,40-0,59 aralığında olan testin güvenirliliği düşüktür”,

“0,60-0,79 aralığında test oldukça güvenilirdir”,

“0,80-1,00 aralığında test/ölçek, yüksek güvenilirliğe sahiptir”.

Tablo 3: Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik Analizi

Ölçek	Cronbach's Alpha	İfade Sayısı
Tutum	0,714	48
İsteksizlik/Sıkıcılık	0,960	22
Gereklilik	0,914	6
Beklenti	0,868	20
Bakış Açıları	0,960	11
Başarı Faktörü	0,933	28

Cronbach's Alfa, Güvenilirlik değeri minimum 0,7'dir. Bu bilgiler doğrultusunda, 0,933 olarak elde edilen Cronbach's Alpha ile geliştirilmiş olan muhasebe dersinde tutum, bakış açıları ve başarı faktörü ölçeğinin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. Soruların tamamı analize tabi tutulduğunda ortaya çıkan değerler $0,80 < \alpha < 1,00$ aralığında olduğu için sorular yüksek derecede güvenilir olarak kabul edilmektedir.

Tablo 4: KMO ve Bartlett's Testlerinin Analizleri

		Tutum	Bakış Açıları	Başarı Faktörü
KMO Measure of Sampling Adequacy		0,966	0,949	0,934
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-square	12017,732	3891,881	5985,187
	Df	946	55	378
	Sig.	0,000	0,000	0,000

Başarı faktörü için KMO değeri 0,932 olarak ortaya konmuştur ve anlamlı düzeydedir. Bakış Açıları için KMO değeri 0,949 olarak ortaya çıkmıştır ve istatistiksel açıdan anlamlı düzeydedir. Tutum için KMO değeri 0,966 olarak tespit edilmiştir ve anlamlı düzeydedir.

4.4. Hipotez Testleri

Araştırma kapsamında geliştirilen hipotezlerin analizleri öncesinde boyutlar arasındaki ilişkiler Korelasyon analizi ile ortaya konulmuştur. Tablo 5'te tutum, bakış açıları ve başarı faktörleri arasındaki ilişkiyi saptamak için uygulanan Pearson Korelasyon testinin sonuçları sunulmuştur.

Tablo 5: Korelasyon Analizi

	BA	BF	İS	GR	BK
BA	1				
BF	.372**	1			
İS	-.722**	-.169**	1		
GR	.941**	.394**	-.753**	1	.
BK	.471**	.585**	-.354**	.508**	1

** .P<0,01 seviyesinde anlamlıdır.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre Başarı Faktörü ölçeği ile Bakış Açılı ölçeği arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde 0,372 oranında pozitif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında Başarı Faktörü ölçeği ve İsteksizlik/Sıkıcılık alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve -0,169 düzeyinde negatif bir korelasyon tespit edilmiştir. Başarı Faktörü ve Gereklilik ölçeği arasında 0,394 düzeyinde pozitif ve anlamlı yönde korelasyon bulgusuna rastlanmıştır. Başarı Faktörü ölçeği ve Beklenti boyutu arasında da 0,585 oranında istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Değişkenler arasında neden-sonuç ilişkisini belirlemek amacı ile basit doğrusal regresyon analizi kullanılmış olup, analiz sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Adj. R ²	B	Std.Error	T	P	β	F
BA	BF	0,135	0,248	0,034	7,304	0,000	0,372	53,347
İS	BF	0,026	-0,112	0,036	-3,118	0,002	-0,169	9,722
GR	BF	0,153	0,263	0,034	7,765	0,000	0,394	60,298
BK	BF	0,340	0,542	0,041	13,187	0,000	0,585	173,890

Bakış Açıları değişkeninin Başarı Faktörleri değişkeni üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla $y=\beta_0+\beta_1X+\epsilon$ denklemiyle kurulan regresyon modelinin açıklama gücü 0,138 (Adj. R² 0,135) olup Başarı Faktörleri değişkenindeki varyasyonun %13,8'ini Bakış Açıları değişkeniyle açıklayabildiğini göstermektedir.

Başarı Faktörleri=2,894+0,248*Bakış Açıları

İsteksizlik değişkeninin Başarı Faktörleri değişkeni üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla $y=\beta_0+\beta_1X+\epsilon$ denklemiyle kurulan regresyon modelinin açıklama gücü 0,029 (Adj. R² 0,026) olup Başarı Faktörleri değişkenindeki varyasyonun %2,9'unu İsteksizlik değişkeniyle açıklayabildiğini göstermektedir.

Başarı Faktörleri=4,077-0,112*İsteksizlik

Gereklilik değişkeninin Başarı Faktörleri değişkeni üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla $y=\beta_0+\beta_1X+\epsilon$ denklemiyle kurulan regresyon modelinin açıklama gücü 0,155 (Adj. R² 0,153) olup Başarı Faktörleri değişkenindeki varyasyonun %15,5'ini Gereklilik değişkeniyle açıklayabildiğini göstermektedir.

Başarı Faktörleri=2,836+0,263*Gereklilik

Beklenti değişkeninin Başarı Faktörleri değişkeni üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla $y=\beta_0+\beta_1X+\epsilon$ denklemiyle kurulan regresyon modelinin açıklama gücü 0,342 (Adj. R² 0,340) olup Başarı Faktörleri değişkenindeki varyasyonun %34,2'sini Beklenti değişkeniyle açıklayabildiğini göstermektedir.

Başarı Faktörleri=1,653+0,542*Beklenti

Tablo 7: Hipotez Testleri Sonuçları

Hipotez	Sonuç
<i>H1: Muhasebe öğrencilerinin tutumlarının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>
<i>H1a: Muhasebe öğrencilerinin isteksizliğinin başarı faktörleri üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi vardır.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>
<i>H1b: Muhasebe öğrencilerinin gereklilik algısının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>

<i>H1c: Muhasebe öğrencilerinin beklentilerinin başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>
<i>H2: Muhasebe öğrencilerinin bakış açılarının başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>
<i>H3: Gruplardan en az bir tanesinin ortalaması diğerlerinden farklıdır.</i>	<i>Kısmi Desteklenmiştir</i>
<i>H3a: Mezun olunan lise türüne göre İsteksizlik değişkeni farklılık gösterir.</i>	<i>Desteklenmiştir</i>

5. SONUÇ

İstanbul Medipol Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi'nde Bankacılık ve Sigortacılık Programı, Yönetim Bilişim Sistemleri Programı, Havacılık Yönetimi Programı ve İnsan Kaynakları Yönetimi Programı öğrencilerinin muhasebe dersi alan öğrencilerin tutum ve bakış açılarının başarı faktörlerini ne derecede etkilediğine ve öğrencilerin muhasebe dersine olan tutum ve bakış açılarının demografik özelliklere göre farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar konuya ilişkin yapılan çalışmalarla benzer özellikler göstermektedir. Benzer çalışmalar araştırmanın literatür kısmında kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Örneğin; Costa vd., (2015), çalışmalarında öğrencilerin muhasebeye giriş derslerine ilişkin algılarını tespit etmek üzere bir devlet üniversitesinde muhasebe, işletme ve iktisat bölümü öğrencileri üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin genelde muhasebe dersine karşı olumlu olduğu ve ayrıca muhasebe bölümü öğrencilerin diğer bölümlerdeki öğrencilere kıyasla daha iyimser olduğu görülmüştür.

“Derse düzenli devam etmek öğrenme süreci ve başarıyı olumlu etkiler.”, “Ders öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması ve dersle ilgili bilgi yeterliliği, başarıyı olumlu etkiler.”, “Öğretim elemanının dersi anlatış biçimi (etkili öğrenme yöntem ve tekniklerini bilmesi vs) öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.”, “Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması, başarıyı olumlu etkiler.”, “Muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, başarıyı olumsuz etkiler.” ve “Ders öğretim üyesinin ders materyallerini (ders notu, derse ilişkin slaytlarını) öğrencilerle paylaşması başarıyı olumlu etkiler.” İfadeleri betimleyici analiz sonuçlarına göre ortalamaları en yüksek bulunan ölçek ifadeleridir.

“Muhasebe bana gereksiz ve anlamsız geliyor.”, “Muhasebenin gerekli olduğuna pek inanmıyorum.”, “Muhasebeye ayırdığım zamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.” ve “Muhasebenin gerçekte ne işe yarayacağını anlayamadım.” İfadeleri betimleyici analiz sonuçlarına göre ortalamaları en düşük çıkan ölçek ifadeleridir.

Araştırmada ortaya çıkan boyutların (latent variables) tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre Beklentiler (BK) ve Başarı Faktörleri (BF)'nin 3,78-3,90 aralığında en yüksek ortalama değerleri aldığı ortaya çıkmıştır.

Bunun yanında, tanımlayıcı istatistik analizi sonuçlarına göre İsteksizlik (İS) latent değişkeni 2,66 değeri almıştır ve en düşük ortalamaya sahip boyut olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçek sorularının tanımlayıcı istatistik analizi sonuçlarına göre BF1, BF7, BF4, BF11, BF17 ve BF8 ifadelerinin ortalama değerleri 4,01-4,16 aralığında, tüm ölçek soruları içerisinde en yüksek oranda olduğu görülmüştür.

Bunun yanında, tanımlayıcı istatistik analizi sonuçlarına göre İS20, İS19, İS21 ve İS16 ifadelerinin ortalama değerleri 2,04-2,34 aralığında, tüm ölçek soruları içerisinde en düşük ortalamaya sahip ifadeler olarak tespit edilmiştir.

Araştırmanın analiz sonuçları öğrencilerin, üniversite müfredatı kapsamında bulunan muhasebe dersine yönelik tutumlarının başarı faktörü üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda bakış açılarının öğrencilerin başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden tutum faktörünün alt boyutlarından isteksizliğin başarı faktörleri üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Gereklilik ve Beklentiler alt boyutlarının üniversitede muhasebe dersi alan öğrencilerinin başarı faktörleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe dersinin öğrencilerin akademik çerçevede beklentilerini ve gerekliliklerini karşılaması sonucuyla doğru orantılı olarak başarı oranları artmaktadır. Örgütsel davranış alanının önemli bir alt araştırma alanı olan tutum ve bakış açıları boyutlarının üniversite öğrencilerinin muhasebe dersindeki başarı düzeylerini etkilemektedir.

Gruplar arası fark testlerinin analiz sonuçları, mezun olunan lise türüne göre muhasebe dersine yönelik isteksizlik değişkeninin farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Anadolu lisesi öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik isteksizlik düzeyi düz lise mezunu öğrencilere göre daha fazladır.

Literatürde muhasebe eğitimi alan öğrenciler üzerinde muhasebe dersine yönelik tutum, muhasebe dersine yönelik bakış, muhasebe dersi alan ve almayan öğrencilerde kariyer seçimi ve meslek mensubu algısı gibi çalışmalar farklı üniversitelerde önlisans, lisans ya da lisansüstü programlarda olan öğrenciler üzerinde farklı ölçekler kullanılarak çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu çalışmalarda öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutumları, bakış açıları ya da başarı faktörleri ayrı ölçekler kapsamında çalışmalara konu edinmiştir. Çalışma ölçekler kapsamında literatürde yer alan çalışmalarla benzerlik göstermekte olup örneğin; Kara (2022), Erduru v., (2017) Çelenk vd., (2017) çalışmalarında muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe dersine karşı bakış açıları, Ertuğrul ve Özdemir (2014) çalışmalarında öğrencilerin muhasebe derslerine karşı tutumları, Kızıl vd., (2015) çalışmalarında muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin başarısına etki eden faktörler gibi konular yaptıkları çalışma ile benzerlik göstermiştir. İlgili çalışma bu benzer çalışmalardan farklı olarak muhasebe dersi alan öğrencilerin tutum ve bakış açılarını birlikte modele dahil ederek başarı faktörleri değerlendirilmiştir. Çalışma bu yönüyle literatürdeki benzer çalışmalardan farklılaşmaktadır. Aynı zamanda çalışmada belirlenen üç ölçeğin üniversite öğrencilerin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığı da araştırmaya konu edilerek farklı örneklem kapsamında incelenmiştir. Çalışmada, muhasebe dersi alan öğrencilerin tutum ve bakış açılarının başarı faktörü üzerindeki ilişkisi analiz edilmiştir.

Çalışmada muhasebe eğitiminin önemi ve işletmeler nezdinde sürdürülebilirliği sağlamak adına muhasebe eğitiminin gerekliliği konu edinilmiştir. Konunun önemini daha net ortaya koymak adına aynı çalışmanın farklı üniversitelerde uygulanarak karşılaştırılması ya da mezunlar üzerinde nitel araştırma yöntemi uygulanarak mülakat yapılması muhasebe dersinin eksiklerini ortaya koyarak derinlemesine analiz yapılmasına imkân sağlayacaktır. Araştırmanın gelecek çalışmalara temel oluşturarak literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Makalenin tüm süreçlerinde Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nin araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hareket edilmiştir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Makalenin tamamı İpek Yaylalı tarafından kaleme alınmıştır.

Çıkar Beyanı

Yazarın herhangi bir kişi ya da kuruluş ile çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Acar, A. Z., Kara, K., & Gülsoy, E. (2021). Tedarik zinciri uygulamalarının otel işletmelerinin performansına etkisi. Bursa ili örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 569-589.
- Aksu, İ., & Oral, T. (2017). Lisans öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik algı tutum ve başarı durumlarına ilişkin bir araştırma. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 4(12), 706-717.
- Alpar, R. (2020). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemler*. (6. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Amaning, N., Anim, R. O., Kyere, A., & Peprah-Amankor, G. (2020). Determinants of career intentions of accounting students. *International Business Research*, 13(12), 14-26.
- Apak, İ. (2020). Muhasebe kariyeri tercihi: Ön lisans öğrencileri üzerine bir araştırma. *İşletme Dergisi*, 1(2), 15-28.
- Apalı, A., Ertürk, Ş., & Acun, Ö. (2019). Muhasebe eğitimi alan ve almayan öğrencilerin muhasebe mesleği ve muhasebe meslek mensuplarına karşı bakış açılarının karşılaştırmalı incelenmesi: SDÜ örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 387-399.
- Bekoe, R. A., Owusu, G. Y., Ofori, C. G., Essel-Anderson, A., & Welbeck, E. E. (2018). Attitudes towards accounting and intention to major in accounting: a logistic regression analysis. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 8(4), 459-475.
- Binici, H., & Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.
- Bulca, H., & Erem, I. (2014). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe ve finans eğitimine yönelik düşünceleri: Uşak üniversitesi'nde bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 67-94.
- Byrne, D. M., & Willis, P. (2005). Irish secondary students' perceptions of the work of an accountant and the accounting profession. *Accounting Education: an International Journal*, 14(4), 367-381.
- Chen, B. H., Hsu, M. S., & Chen, M. H. (2013). The relationship between learning attitude and anxiety in accounting classes: the case of hospitality management university students in Taiwan. *Quality & Quantity: International Journal of Methodology*, 47(5), 2815-2827.

- Costa, P. D., Gomes, G. D., Rosa, N., & Batalhone, P. P. (2015). An analysis of student perceptions of introductory accounting classes. *International Journal of Advances in Management and Economics*, 4(4), 39-56.
- Çelenk, H., Atmaca, M., & Horasan, E. (2010). Marmara üniversitesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Öneri Dergisi*, 9(33), 159-171.
- Çoşgun, N. (2013). *Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin motivasyonlarının ve beklentilerinin değerlendirilmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında bir uygulama*. Çanakkale Onsekiz Mart üniversitesi SBE yüksek lisans tezi, Çanakkale.
- Demir, M., & Çam, M. (2006). Muhasebe bölüm öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (32), 1-11.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2018). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. 7. Basım. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ekşi, İ. H., Özçalıcı, M., & Büyükkonuklu, B. (2011). Meslek algılanmasında etkili olan faktörler: muhasebecilik örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (52), 67-80.
- Erduru, İ., Deran, A., & Çelik, S. (2017). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının incelenmesi: Ömer Halisdemir üniversitesi örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 34-48.
- Ertuğrul, İ., & Özdemir, S. (2014). Muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespiti: Ege bölgesinde bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 204-214.
- Fidan, M. E. (2019). Lisans öğrencilerinin muhasebe eğitimi hakkındaki metaforik algıları: Bilecik Şeyh Edebali üniversitesi İİBF örneği. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 30-57.
- Geiger, M. A., & Ogilby, S. M. (2000). The first course in accounting: students' perceptions and their effect on the decision to major in accounting. *Journal of Accounting Education*, 18 (2), 63-78.
- Góis, C., & Brás, F. A. (2013). In the aftermath of the Bologna process: exploring the master students' perceptions on accounting in two portuguese higher education institutions. *The Spanish Journal of Accounting, Finance and Management Education*, (4), 34-55.
- Kandemir, T., Kardeş, Z., & Baykut, E. (2016). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakış açıları: Afyon kocatepe üniversitesi meslek yüksekokulları örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 133-151.
- Kara, M. (2022). Ön lisans muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının değerlendirilmesi: Van Yüzüncü Yıl üniversitesi örneği. *İşletme Dergisi*, 3(2), 115-128.
- Karasioğlu, F., & Duman, H. (2011). Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi ve kalitesi üzerine bir not. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 165-180.
- Kızıl, C., Çelik, İ. E., Akman, V., & Danışman, D. (2015). Muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin başarısına etki eden faktörlerin tespiti: Yalova üniversitesi'nde bir uygulama. *İşletme Bilimi Dergisi*, 3(2), 127-165.
- Kozache, A. (2020). *İşletme lisans öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakış açıları ve muhasebe eğitiminden beklentileri: Kerkük üniversitesi ve Selçuk üniversitesinde bir araştırma*. Selçuk Üniversitesi SBE yüksek lisans tezi, Konya.
- Kurtlar, M., & Yıldız, E. (2020). Muhasebe dersine yönelik tutumların bireysel ve bölümsel farklılıklarının belirlenmesi: Mersin üniversitesi örneği. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 52-67.
- McDowall, T., & Jackling, B. (2010). Attitudes towards the accounting profession: an Australian perspective. *Asian Review of Accounting*, 18(1), 30-49.
- Ng, Y. H., Lai, S. P., Su, Z. P., Yap, J. Y., Teoh, H. Q., & Lee, H. (2017). Factors influencing accounting students' career paths. *Journal of Management Developmen*, 36(3), 319-329.
- Odia, J. O., & Ogedu, K. O. (2013). Factors affecting the study of accounting in Nigerian universities. *Journal of Educational and Social Research*, 3(3), 89-96.
- Onat, O. K., & Akin, O. (2016). Y kuşağı ve muhasebe eğitimi- durum tespiti ve öneriler: Mehmet Akif Ersoy üniversitesinde bir araştırma. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 144-161.

- Oral, T. (2022). Muhasebe meslek seçimini etkileyen faktörler: işletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *İşletme Dergisi*, 3(1), 45-56.
- Oşgerby, J., Marriott, P., & Gee, M. (2018). Accounting students perceptions of using visual metaphor as part of personal development planning: an exploratory case study. *Accounting Education*, 27(6), 570-589.
- Özbek, C. Y. (2015). Farklı eğitim programlarındaki öğrencilerin genel muhasebe dersine ilişkin algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 24-34.
- Sibarani, C. G., Zainal, A., & Nurhayani, U. (2020). Accounting anxiety in accounting education: a case study on accounting undergraduate students in universitas Negeri Medan. *Unimed International Conference on Economics Education and Social Science*, 105-112.
- Sönmez, Y., & Altınışık, F. (2021). Muhasebe ve finans eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleğe yönelme eğilimlerinin incelenmesi: Kastamonu üniversitesi örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 683-706.
- Tan, B. S., & Wong, S. L. (2020). Learning principles of accounting in ICT-supported learning environments of Malaysian secondary schools: future-oriented approach. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 15(11), 1-23.
- Toshniwal, R. (2016). *E-accounting: the necessity of modern business*. 4th International Conference On Science, Technology And Management, New Delhi, 579-583.
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2021). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. (6. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uzun, F. (2018). *Muhasebe eğitimi ve ara eleman istihdam sorunu: meslek mensubunun bakış açısıyla teknik lise ve anadolu meslek liseleri üzerine bir değerlendirme*. Mersin Üniversitesi SBE yüksek lisans tezi, Mersin.
- Yıldırım, G., Güngör, A., & Kocamış, T. U. (2018). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğini seçmelerinde kişisel becerilerinin ve iş hayatından beklentilerinin etkisinin araştırılması. *Business and Management Studies: An International Journal*, 6(4), 935-951.
- Yücenurşen, M. (2020). Öğrencilerin muhasebe mesleğinde kariyer yapma niyetlerinin planlı davranış teorisi perspektifinde incelenmesi: Ampirik bir çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(2), 1866-1891.
- Zamannianfar, L., & Monasojdehee, H. (2014). Accounting education and expectation of accounting professionals. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*, 4(1) 298-305.